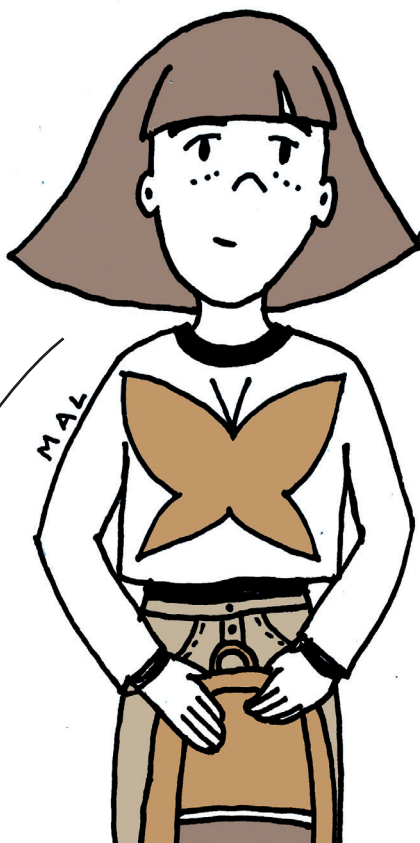

1

POLSKA NIE MIAŁA SZCZĘŚCIA.
NAJPIERW DOŚWIADCZYŁA WOJNY, A POTEM
KOMUNIZMU. USTROJU POLITYCZNEGO,
KTÓRY ZDAWAŁ SIĘ BYĆ NIE DO OBALENIA.
NISZCZYŁ LUDZI I PAŃSTWO.
JEDNAK POLACY SIĘ ODWAŻYLI! STRAJK
W STOCZNI GDAŃSKIEJ, SOLIDARNOŚĆ,
ZAANGAŻOWANIE KOŚCIOŁA I CAŁEGO
NARODU - TO BYŁ POCZĄTEK PRAWDZIWEJ
REWOLUCJI.

2

W SKALI ŚWIATA BYLIŚMY PIERWSI.
OD NAS ROZPOCZĄŁ SIĘ ROZPAD
KOMUNIZMU I WIELKI MARSZ TAKŻE
INNYCH NARODÓW DO WOLNOŚCI
I DEMOKRACJI. NA SZCZĘŚCIE
NIE TRZEBA BYŁO BURZYĆ PAŁACU
KULTURY I NAUKI W WARSZAWIE,
JAK MURU W BERLINIE. OKRĄGŁY
STÓŁ I CZERWCOWE WYBORY ZACZĘŁY
ZMIENIAĆ ŻYCIE POLEK I POLAKÓW.

Jak i kiedy w Polsce skończył się komunizm?

KONTEKST HISTORYCZNY

1. Przyczyny

- pogarszająca się sytuacja gospodarcza i wzrost inflacji
- podwyżki cen żywności
- strajki na tle ekonomicznym
- powstanie Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” (1980 r.)

2. Obrady „okrągłego stołu” (6.02.-5.04.1989 r.)

- rozmowy przedstawicieli władzy z opozycją w celu dokonania zmiany ustroju politycznego oraz gospodarki
- wybrani uczestnicy:
 - strona rządowa: Czesław Kiszczak, Stanisław Ciosek, Aleksander Kwaśniewski, Leszek Miller, Alfred Miodowicz
 - opozycja: Lech Wałęsa, Tadeusz Mazowiecki, Bronisław Geremek, Jacek Kuroń, Adam Michnik
- uzgodnienia:
 - wolność powoływania i działania partii politycznych oraz związków zawodowych
 - wolność słowa
 - przywrócenie senatu i urzędu prezydenta
 - częściowo wolne wybory do parlamentu
 - wolny rynek
 - dostęp opozycji do mediów

3. 4.06.1989 r. - wybory do „sejmu kontraktowego” oraz wolne wybory do senatu

- „sejm kontraktowy” – podzielono się miejscami w proporcji 65% dla rządzących komunistów i 35% dla opozycji

4. Wybory prezydenckie (19.07.1989 r.)

- obie izby parlamentu (Zgromadzenie Narodowe) przewagą 1 głosu wybrały Wojciecha Jaruzelskiego

5. Nowy rząd (24.07.1989 r.)

- premierem Tadeusz Mazowiecki, działacz „Solidarności”
- PZPR otrzymała 4 kluczowe ministerstwa (obrony narodowej, spraw wewnętrznych, współpracy gospodarczej z zagranicą i transportu)

6. Skutki

- bezkrwawe zmiany
- wygranie przez opozycję wyborów i przejęcie przez nią władzy
- wprowadzenie zmian ustrojowych i gospodarczych
- powstanie demokratycznej III Rzeczypospolitej
- trójpodział władzy na ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą
- Lech Wałęsa prezydentem (1990 r.)
- powrót orła w koronie

SŁOWA KLUCZOWE

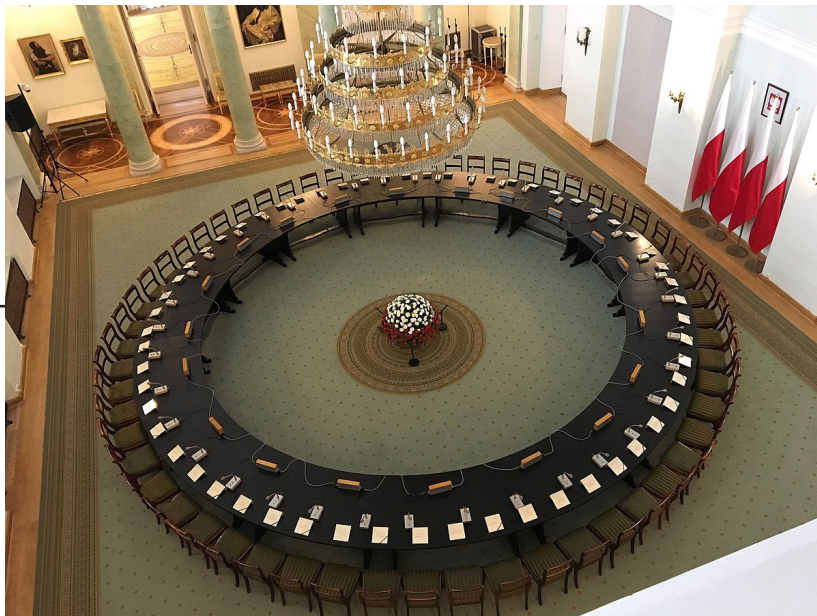
Okrągły stół

Wybory czerwcowe

„Sejm kontraktowy”

PRZEBIEG LEKCJI

1. Nauczyciel wskazuje na przyczyny upadku komunizmu w Polsce.
2. Nauczyciel wskazuje na rolę obrad „okrągłego stołu” i prosi uczniów o zaznaczenie na zdjęciu uczestników rozmów.

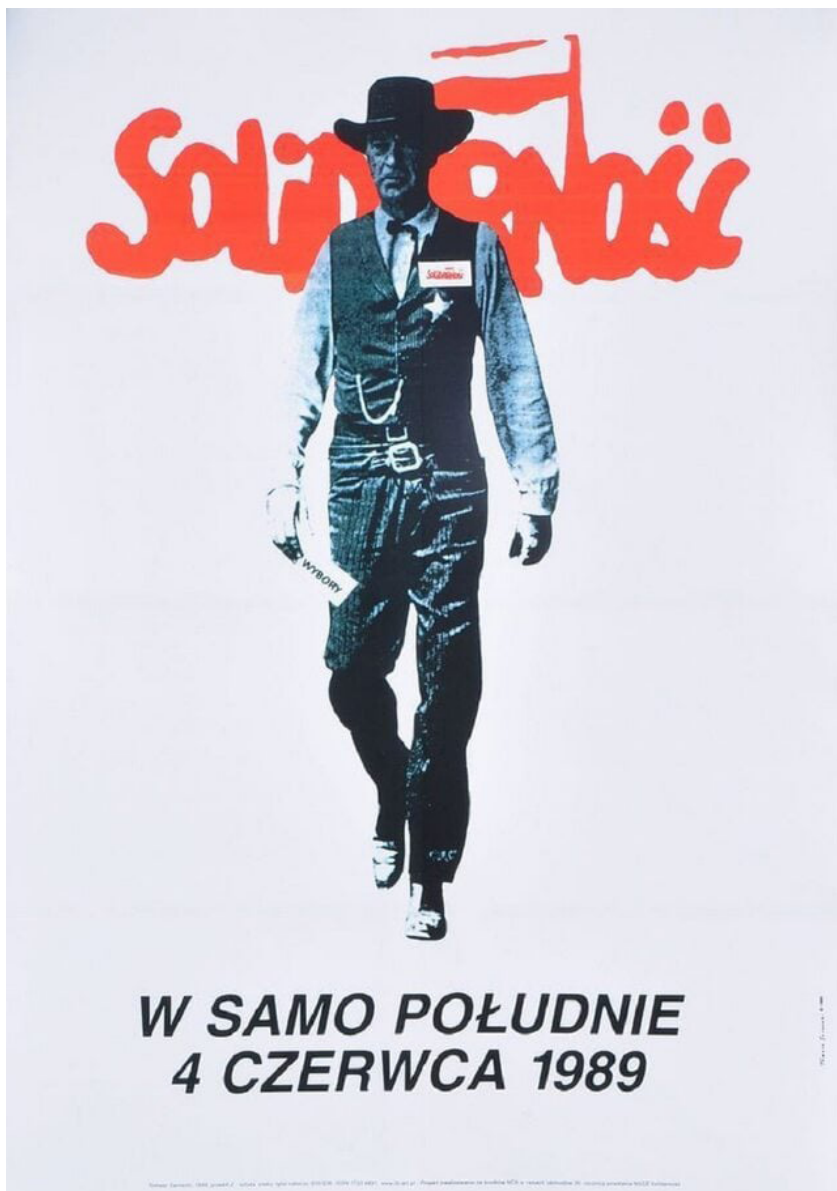
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Okr%C4%85g%C5%82y_St%C3%B3%C5%82_Pa%C5%82ac_Prezydencki_2019.jpg

3. Nauczyciel omawia znaczenie wyborów 4 czerwca 1989 r. Przedstawia uczniom plakaty i prosi o odpowiedź na pytania:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Wybory_1989_grupa_4_plakatow_wyborczych_Wiki.jpg

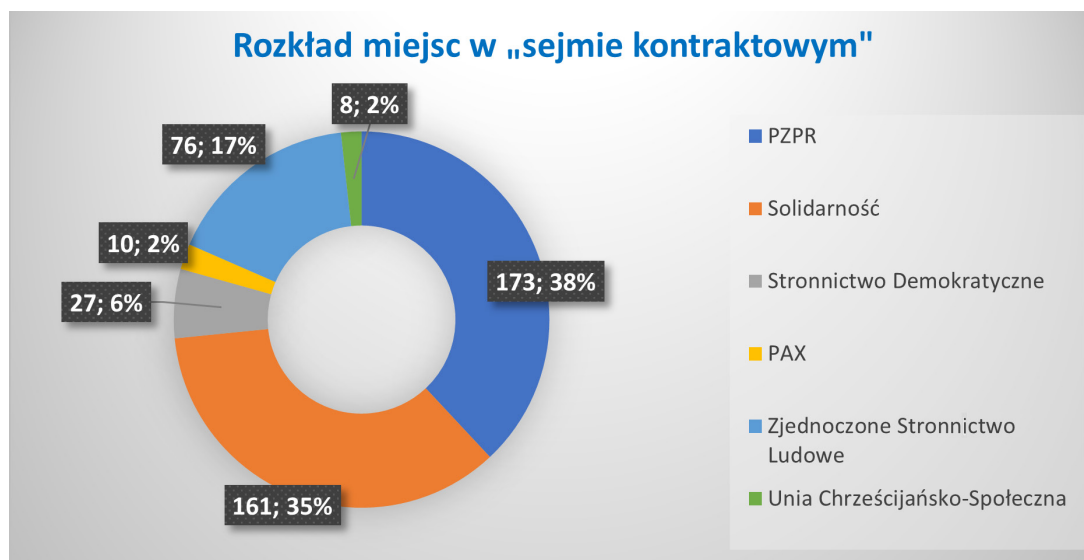
- a) Dlaczego w kampanii wyborczej wykorzystano na plakatach wizerunek Lecha Wałęsy?
- b) Jakie inne symbole wykorzystano, aby wskazać wyborcom na kogo powinni głosować? Zaznacz je na plakatach.

https://www.sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/page.xsp/czas_przelomu

- Do jakiej symboliki nawiązuje powyższy plakat Tomasza Sarneckiego?
- Co bohater trzyma w ręce?
- Dlaczego ten plakat stał się symbolem przemian społecznych?

4. Na podstawie poniższego wykresu nauczyciel prosi uczniów o wyjaśnienie na czym polegały „wybory kontraktowe”.

5. Nauczyciel omawia skutki wyborów i prezentuje fragment nagrania, w którym aktorka Joanna Szczepkowska zakomunikowała w „Dzienniku Telewizyjnym”: „Proszę państwa 4 czerwca 89 roku skończył się w Polsce komunizm”.

https://www.youtube.com/watch?v=JkuYYu8PL_I
(całość lub część – sugerowany fragment: od 1:29)

- a) Jakie znaczenie miały jej słowa?
- b) Czy to było odpowiednie miejsce do ich wygłoszenia?
- c) Czy redaktorzy publikując nagranie mogli się liczyć z jakimiś przykrymi konsekwencjami?
- d) Jakie, Twoim zdaniem, te słowa miały znaczenie dla społeczeństwa polskiego?
- e) Poszukaj informacji jak po latach Joanna Szczepkowska komentuje swoje zachowanie.